

Конкурентоспроможність національної економіки – потужний аналітичний і політичний інструмент. Він оцінює як держави організують своє економічне майбутнє. Сьогодні конкурентоспроможність національної економіки є однією з найбільш впливових концепцій економіки розвитку і практичної політики, адже не тільки охоплює суто економічні показники, але й оцінює економічні результати важливих для стабільного зростання неекономічних явищ, таких, як якість політичних процесів і управління суспільством, рівень освіти, наукова база, верховенство закону, культура, система цінностей, інформаційна інфраструктура тощо.

У своєму розвитку теорія міжнародної конкурентоспроможності пройшла ряд етапів і відобразилася у різних напрямках економічної думки.

Серед фундаментальних економічних досліджень фактично не існує праць, які хоча б частково не підіймали проблему національної конкурентоспроможності. Теоретичний генезис простежується від праць класиків А. Сміта, Т. Мальтуса, Д. Рікардо, Й. Шумпетера та інших до праць видатних економістів сучасності: Р. Барро, Г. Манківа, Д. Йоргенсена та багатьох інших. [2]

Питання національної конкурентоспроможності стало одним із провідних предметів уваги галузей та урядів в кожній державі. За великим рахунком, це здібність держави досягати та підтримувати високі темпи економічного зростання. Тобто це те, яким чином нації створюють і підтримують середовище, що забезпечує конкурентоспроможність своїх економічних агентів. Зрештою, висока конкурентоспроможність сприяє високому рівню і якості життя населення.

На сучасному етапі розвиток усіх країн і секторів світового господарства визначається процесами глобалізації та посиленням економічної взаємозалежності держав. Принципово нові інформаційні технології і засоби комунікації, прискорена лібералізація ринків товарів, послуг і фінансів різко збільшили швидкість економічних процесів та зменшили ступінь свободи у господарській діяльності. Україна має стратегічну мету – європейську інтеграцію, тому повинна враховувати ці тенденції.

Найголовнішою причиною, що стримує нині входження України до світового господарства, є дуже низька конкурентоспроможність її продукції на міжнародних ринках: більшість вітчизняних товарів не відповідають міжнародним стандартам. Перехід до світової системи стандартів зараз вимагає чимало часу і коштів, чого не можуть дозволити собі більшість виробників. Тому одиниці українських товарів сьогодні мають міжнародні сертифікати і допускаються на світовий ринок. Крім того, характерними рисами української продукції є її низька якість та матеріаломісткість, оскільки обладнання, на якому вона виготовляється, морально застаріло. Причини низької конкурентоспроможності продукції переважання в експорті України сировинних товарів і недостатність високотехнологічного обладнання, патентів, ліцензій, ноу-хау, які користуються на ринках величезним попитом. Значним недоліком є також нестача професійних кадрів, які можуть працювати на зовнішніх ринках і забезпечувати збут продукції.

Формування економічної моделі України має орієнтуватися на сучасні світові досягнення, стрімко змінювані технології виробництва, технічні, екологічні та інші стандарти і критерії конкурентоспроможності.

Важливими чинниками підвищення конкурентоспроможності економіки України загалом та окремих підприємств на світових ринках мають стати сприятливе підприємницьке середовище, інвестиційний клімат, прозора й необтяжлива податкова система та відносно дешева, порівняно з розвинутими країнами, робоча сила. [1]

Усебічне дослідження місця України у світовій системі координат переходу до сталого розвитку на основі міжнародних рейтингів досягнення економічної, екологічної та соціальної сталості функціонування національних господарств дає можливість зробити головний висновок: для України сталий розвиток є поки що декларацією про наміри. Мета – здійснення переходу на шлях сталого розвитку – нагально вимагає радикальних реформ національної економіки і відповідної виваженої, послідовної державної політики, результативність якої засвідчуватиметься майбутнім високим рейтинговим статусом нашої країни.

1. Жиляєва Н.М. Перспективи підвищення конкурентоспроможності економіки України: галузеві і регіональні пріоритети // Актуальні проблеми економіки. – 2010. - №4. – с. 51-59.

2. Шишко О.С. Науково-технічна політика та її роль в підвищенні конкурентоспроможності економіки України // Актуальні проблеми економіки. – 2006. - №1. – с. 178-184.